

B-kommaer, FACITark

OBS! Denne side har ingen opgaver og skal altså ikke rettes, ► s.2!

Ledsætningskommaet

Vi er nu kommet til ledsætningskommaet, og det ledsætningskomma vi vil bruge i dette kursus, kalder vi for B-kommaet. B-kommaet sættes inden for en selvstændig sætning, dvs. en sætning som er afgrænset med A-komma, med punktum eller et andet større tegn (kolon, semikolon, spørgsmålstegn eller udråbstegn der står på et punktums plads).

Ledsætningskommaer findes nemlig i to udgaver: startkommaer og slutkommaet. Startkommaet sættes i den traditionelle kommatering foran ledsætningen (som navnet indicerer), og slutkommaet efter.

Da dette kursus følger *Dansk Sprognævns* anbefaling om ikke at sætte startkommaer, koncentrerer vi os derfor om at finde slutkommaerne, altså dem som vi her kalder B-kommaer.

Her er en tekst du har set før i dette kursus. Den er forsynet med A-kommaer, og nu skal vi prøve at se om der skal være B-kommaer:

Nissen lovede drengen alt muligt godt hvis han bare måtte slippe fri igen, men drengen ville ikke lukke ham ud. Som straf for sin hårdhed blev Nils selv forvandlet til en lille nisse. Da han kom ud på gårdspladsen fløj en flok vildgæs forbi, og tamgåsen Morten ville flyve med.

“Stjerneplads” eller komma

Til det skal vi bruge et regelsæt, og vi prøver et uden ret meget grammatik, så alle skulle kunne være med..

HOVEDREGEL

* Der skal være et komma eller en stjerneplads mellem sætningens verbaler.

Et verbal? Hvad er det for noget? Meget nemt: De ord (dvs. de verber) i sætningen som man kan sætte “jeg” foran.

Vi begynder med første sætning:

Nissen lovede drengen alt muligt godt hvis han bare måtte slippe fri igen, ...

Her slutter 1. helsætning, ved A-kommaet. Vi prøver så med ordet “jeg”: jeg nissen; jeg lovede(!); jeg drengen; ... jeg måtte(!) ...

De to ord det lyder fornuftigt med “jeg” foran, sætter vi streg under, sådan (og vi kalder dem altså for verbalerne¹):

Nissen lovede drengen alt muligt godt hvis han bare måtte slippe fri igen, ...

¹ De der har tjek på sætningsanalysen, véd at min angivelse af verbalet (eller verballedet) faktisk ikke er helt sand. Sidste verballed i denne sætning er faktisk “måtte slippe”. Men for at grammatikken nu ikke skal være alt for besværlig, og da B-kommaet retter sig efter hjælpeverbet i sammensatte verballed, kan man altså nøjes med det, i komma-sammenhæng. Interesserede i sætningsanalysen henvises til mit (synes jeg da selv) udmærkede kursus *Kryds & bolle* som ligger på samme hjemmeside som dette kursus findes.

B-kommaer, FACITark

Vi fortsætter med

“Stjerneplads” eller komma

Ved verbal nr. 2 finder vi stjernepladsen, sådan: Hvor ordet “ikke”, “nemlig” kan placeres, har vi stjernepladsen(*) (Det kan også være andre småord², fx her “bare”, og de kan stå der i forvejen):

Nissen lovede drengen alt muligt godt hvis han *bare³ måtte slippe fri igen,

DA der nu er en stjerneplads mellem de to verbaler, skal der ikke komma!

Næste hovedsætning går fra A-kommaet til punktummet.
Hvilke ord kan vi sætte “jeg” foran? Kun ét, nemlig:

... men drengen vilde ikke lukke ham ud. Sæt streg under ordet!

Da der ikke er noget det hedder “mellem ét verbal”, skal der selvfølgelig ikke komma. Færdig med den sætning!

Altså videre til den næste.

Hvilke(t) ord kan vi sætte “jeg ” foran? Sæt steg under:

Som straf for sin hårdhed blev Nils selv forvandlet til en lille nisse.

Indsæt det rigtige ord:

Kun ét verbal i denne sætning, derfor intet __komma__.

Næste sætning (som går til A-kommaet):

Da han kom ud på gårdspladsen fløj en flok vildgæs forbi, ...

Sæt streg under verbalerne i sætningen herover (spørg med “jeg”)!

Her er altså to verbaler, find derfor stjernepladsen i forbindelse med verbal nr. 2⁴; hvor kan man indsætte ordet *ikke* eller *nemlig* så det passer nogenlunde i sætningen?

Da han kom ud på gårdspladsen fløj en flok vildgæs *⁵ forbi, ...

Vi ser altså at der ikke er en stjerneplads mellem de to verbaler. Derfor skal der være et komma, og det placeres (som regel) lige foran 2. verbal. Sæt selv kommaet:

Da han kom ud på gårdspladsen, ~~en~~ fløj en flok vildgæs * forbi, ...

² nemlig adverbialer

³ Man kan også skifte ordet “bare” ud med “ikke”, hvis det skulle hjælpe på forståelsen af det der med “stjernepladsen”.

⁴ OBS! OGSÅ til læreren: Bemærk at en eventuel placering af »ikke« eller »nemlig« ved en sætnings første verbal falder uden for metoden: “Sætter hun sig * på kanten af båden, bliver hun i våd”.

⁵ Stjerne-pladsen markeres i dette kommakursus med computerens gange-tegn, asterixen *; du må meget gerne finde på en eller anden krusedulle selv, hvis du synes bedre om det.

B-kommaer, FACITark

Vi fortsætter igen øvelserne med

“Stjerneplads” eller komma

Så er der kun det sidste afsnit mellem a-kommaet og det sidste punktum i det valgte tekstudsnit. Markér verbalet (HUSK at det ikke er hele verballedet vi markerer, men vi har klippet en tå og hugget en hæl, her består verbalet rent faktisk af to ord):

... og tamgåsen Morten ville flyve med.

Og fordi der kun er ét verbal, er der intet komma! Det er da enkelt, ikke!

Gå nu videre selv, find verbaler og hvis der er mere end ét, find stjerneplads(er):

Som straf for sin hårdhed blev Nils selv forvandlet til en lille nisse.

Kun ét verbal => intet komma!

Videre til næste. Gør igen det samme med verbaler og stjerneplads. A-kommaet viser der er to helsætninger at tage stilling til på én gang:

Da han kom ud på gårdspladsen, ~~og~~ fløj en flok vildgæs * forbi,[A] og tamgåsen Morten ville flyve med.

1. sætning: 2 verbaler, ingen *-plads imellem => komma!

2. sætning: 1 verbal => intet komma.

Forkerte ord streget:

Når der er ét verbal i en helsætning, skal der ~~også~~/ikke være komma.

Er der mere end ét verbal/~~to verbaler~~ i en helsætning, finder man stjernepladsen. Er der en stjerneplads mellem de to verbaler, skal der ~~også~~/ikke være komma. Er der ingen stjerneplads, skal der ~~heller ikke~~/til gengæld være et komma.

Det næste ta'r vi på én gang. Find verbaler, find stjernepladser om nødvendigt ~~og~~ sæt B-kommaer.

Prøv engang at lægge mærke til hvor få kommaer man kan nøjes med når man ikke sætter startkommaer. Og skal man læse op, ~~og~~ viser den helt klare fordel sig ved at man ikke bliver forstyrret af en masse kommaer som man netop ikke skal holde pause ved. Hører man folk læse op, ~~og~~ kan man tydeligt fornemme at mange ikke er klar over dette. Det eneste komma man rent faktisk skal bruge til noget, ~~og~~ er nemlig B-kommaet, slutkommaet. De andre skal man overse.

Sæt X i de rigtige rubrikker på dit eget ark!

B-kommaer, FACITark

Tegnforklaring til FACITark: Ord understreget => verbaler;
* = stjerneplads => her skal sættes komma!

Prøv nu selv

Øvelse 21

- Hunden plejer at gø rasende når postbudet * ringer på.
- I første omgang valgte anføreren * hende der havde vist sig at kunne⁶ klare sig helt på egen hånd.
- Hvis han har glemt kortet, ~~er~~ kommer han *ikke ind.
"ikke" stod der i forvejen og er altså stjerneplads.
- Den sti man skal følge når man har passeret post 2, ~~er~~ kan * være svær at finde når det * er mørkt.
- Den øvelse at man skal køre to mand ned ad en stejl skrænt i et traktordæk, ~~er~~ kræver * at man * har tungen lige i munden og * er i besiddelse af en vis portion mod!

Indføj de manglende ord:

- Tag en ____helsætning____ ad gangen (dvs. stop op ved punktum eller ved A-komma).
- Find sætningens verbaler ved at spørge med “__jeg__”, sæt streg under. Er der kun ét verbal! => videre til næste ____sætning____.
- Er der flere, find så »__stjernepladsen__« i forbindelse med nr.2, nr.3 osv.
- Hvis der er en »____stjerneplads____« mellem to verbaler, skal der ikke komma mellem dem.
- Hvis der ikke er en »stjerneplads« mellem to verbaler, skal der ____komma____ mellem dem. Og kommaet skal tit stå lige foran det __sidste__ af de to!

HUSK X i de rigtige rubrikker på eget ark når øvesiderne tjekkes!

⁶ OBS "at kunne" er infinitiv! og derfor skal der IKKE streg under! Tilføjelse til "jeg-reglen": Hvis der i forvejen står et *af* foran ordet, dur *jeg* ikke! (Grammatisk forklaring => modalverberne!)

B-kommaer, FACITark

Tegnforklaring til FACITark: Ord understreget => verbaler; * = stjerneplads; ,~~☞~~=> her skal sættes komma!

Øvelse 22

Streg under verbaler, stjernepladser indsat korrekt og B-kommaer:

- a. Vi håber at vejret * holder tørt lidt endnu.
- b. Når man tænder for radioen, ~~☞~~ siger den * nogle underlige lyde.
- c. De fleste af de bøger der * står på den øverste hylde, ~~☞~~ har jeg * læst.
- d. Da de kom tilbage, ~~☞~~ var hun * gået.
- e. Jeg ville hellere have haft en der * var lidt lysere.
- f. Han kom for sent fordi hans ur * gik for langsomt.
- g. Tømreren fandt hurtigt et bræt som * var meget bedre.
- h. Når de spiller, ~~☞~~ syder hele Parken *.
- i. De sagde i vejrudsigten at det * ville sne de næste par dage.
- j. Den der kommer først til mølle, ~~☞~~ får * først malet.
- k. Hvis barnet havde kendt dem, ~~☞~~ ville det *ikke have reageret sådan.
- l. Hun syntes helt sikkert at den første hat * var den bedste.
- m. Selvom der var varslet sneskred i området, ~~☞~~ tog de *alligevel af sted.
- n. De sagde på Lorry at premieren * var udsat i 14 dage.
- o. Bibliotekets cd'er kan kun lånes i to uger.

I de næste sætninger: streg de ord som er understreget OG som er forkerte:

Tag en ~~helsætning/ledsætning~~ ad gangen (dvs. stop op ved punktum eller ved A-komma).

Når der er ét verbal i en ~~helsætning~~, skal der ~~også~~/ikke være komma.

Er der *mere end* ét verbal/~~to verbaler~~ i en ~~helsætning~~, finder man stjernepladsen. Er der en stjerneplads mellem de to verbaler, skal der ~~også~~/ikke være komma. Er der *ingen* stjerneplads, skal der ~~heller ikke~~/til gengæld være et komma.

B-kommaer, FACITark

Øvelse 23

Verbaler uden stjerneplads mellem => komma! Verbaler med => intet!

- a. Sønderjyderne venter kraftige vandstigninger ved digerne.
Kun ét verbal = intet komma!
- b. Sønderjyderne venter at vandet * stiger kraftigt ved digerne.
Stjernepladsen mellem 1. og 2. verbal => intet komma!
- c. Nytårsaften er hundene bange for fyrværkeriet. (Kun ét verbal!)
- d. Når det er nytårsaften, ~~er~~ bliver hundene * bange for fyrværkeriet. (Ingen stjerneplads mellem 1. og 2. verbal: komma lige foran 2. verbal!)
- e. Dørene på sommerhusets havside skal males. (Kun ét verbal!)
- f. De døre som vender ud mod havet, ~~er~~ skal * males. (Ingen stjerneplads mellem 1. og 2. verbal => komma foran *skal*)
- g. Fra en side hvor han ikke havde ventet det, ~~er~~ fik Bjarne Riis * kraftig modstand.
- h. Han boede i vores hus mens vi * var i Sverige.
- i. Når farmor passer planterne, ~~er~~ skal de * nok klare sig.
- j. Filmen begynder med at to børn * finder en kasket der * er blevet fanget.
- k. Når tågen lagde sig, ~~er~~ gik han * tit på jagt.
- l. Når man ser at en * er på vej ud i et fodgængerfelt, ~~er~~ skal man * også som cyklist holde tilbage. ["også" => stjerneplads]
- m. De skal stå af toget igen Tofte når De * er kommet til Lyngby.
[I denne gamle S-togs-vittighed⁷ skulle der faktisk være komma omkring »Tofte«, men det falder uden for B-komma-metoden. Læs senere, i kursusdelen "Øvrige kommaer".]
- n. Hvis du planter bunddække, ~~er~~ visner ukrudtet * fordi det * ikke får lys nok, men flere og flere er gået over til at bruge flis eller netdug som * også viser sig at være effektive ukrudtshæmmere.
- o. Hvis han overhovedet havde kunnet, ~~er~~ vilde han * være kommet til koncerten som * var hans kones operadebut.

Sæt X i de rigtige rubrikker på dit eget ark!

⁷ Hvis man har lidt svært ved at greje den, kan man (få en anden til at) læse den højt!

B-kommaer, FACITark

Øvelse 24

Streg under verbaler, stjernepladser indsat og B-kommaer:

- Naboen véd altid bedst hvad man * skal gøre når man *ingen penge har.
["ingen" indtager sidste stjerneplads]
- Hvis der er sladder i omløb, ~~er~~ har hun * fortalt det videre næsten inden hun * selv har hørt det.
- De elever der kommer dryssende efter at timen er begyndt, ~~er~~ kommer * ikke ind.
- De fleste mener at bananer *ikke er så gode hvis de * er alt for modne.
- De mange træer i Småland der var væltet ud over vejene, ~~er~~ bevirkede * at trafikken * var brudt sammen i flere timer.
- Damen som kom fra Indien, ~~er~~ er * blevet skilt for mange år siden.
- Skønt guldringen lå på alfarvej hvor alle * kunne tage den hvis de * ville, ~~er~~ fik den * lov at blive liggende.

Indføj de manglende ord:

- Tag en __helsætning__ ad gangen (dvs. stop op ved punktum eller ved A-komma).
- Find sætningens ____verbaler____ ved at spørge med "jeg", sæt streg under. Er der kun ét ____verbal____! => videre til næste sætning.
- Er der flere, find så »__stjernepladsen____« i forbindelse med nr.2, nr.3 osv.
- Hvis der er en »stjerneplads« mellem to verbaler, skal der ____ikke____ ____komma____ mellem dem.
- Hvis der ikke er en »stjerneplads« mellem to verbaler, skal der ____komma____ mellem dem. Og ____det/kommaet⁸ ____ skal tit stå lige foran det bageste af de to!

Sæt X i de rigtige rubrikker på dit eget ark!

⁸ Om man skriver "det" eller "kommaet", er lige rigtigt.

B-kommaer, FACITark

Tegnforklaring til FACITark: ,☞ = her skal sættes komma, og her * er stjerne-pladsen!

Øvelse 25

Streg under verbaler, stjernepladser indsat og B-kommaer:

- At mange tror at de nye komma * skulle være svært at lære, ☞ skyldes *nok at de *ikke er klar over at det * kan læres næsten uden brug af grammatik.
- Det er underligt at tænke på at aviserne * er så konservative. Da retskrivningsreformen af 1948 blev gennemført, ☞ gik der * mange år inden de sidste aviser * lod sig overtale til at rette sig efter den.
- Således varede det fx temmelig mange år før bolle-å'et * kom i sættekasserne hvor man *hidtil havde måttet klare sig med to a'er.
- Det kan undre at den forskel der * eksisterer mellem *at lægge* og *at ligge*, ☞ er der * flere og flere journalister der * kører rundt i.
- Det endte med at han * fik en ny der * var lidt flottere end den gamle.
- Hvis han hører at de * er hjemme, ☞ løber han *straks derover.
- De tilskuere der havde set hvad der * skete, ☞ kunne *slet ikke forstå dommerens afgørelse. [2. stjerneplads: "slet ikke"]
- Når hun skal låne en ny bog på biblioteket, ☞ vælger hun *næsten altid en der * handler om heste.
- I reklamefilmen fortalte han drengene at de * ville få flere kræfter hvis de * spiste havregryn hver morgen.

Øvelse 26 hvor der skal sættes to A-kommaer[a] og fire B-kommaer:

Petersen der i mange år drev forretning her i byen, ☞ har * købt sig en forretning i nabobyen hvor han * har familie. Som du husker, ☞ var vi * kede af at Petersen * rejste fra byen,[a] og som det fremgik af den hyldest han * fik da han * rejste, ☞ var han * en afholdt person. Nu har han åbnet en forretning,[a] og så vidt jeg véd fra Sørensen som du *også kender, ☞ er han *allerede meget populær i den nye by.

I dette klip fra reglerne for B-komma er de ord streget som er forkerte:

Tag en ~~helsætning/ledsætning~~ ad gangen (dvs. stop op ved punktum eller ved A-komma).

Når der er ét verbal i en ~~helsætning~~, skal der ~~også~~ikke være komma.

B-kommaer, FACITark

Sæt streg de ord som er understreget OG som er forkerte:

Er der mere end ét verbal/~~to verbaler~~ i en sætning, finder man stjernepladsen. Er der en stjerneplads mellem de to verbaler, skal der ~~også~~/ikke være komma. Er der ingen stjerneplads, skal der ~~heller ikke~~/til gengæld være et komma.

Øvelse 27 Se kun efter om kommaerne står rigtigt, opgaven gik jo ikke denne gang på at markere verbaler og finde stjernepladser. Jeg har gjort det alligevel så du kan se hvorfor løsningerne er som de er:

Efter mange eventyr når grækerne til Troja. Byen bliver forsvaret af Priamos' ældste søn, den tapre Hektor. Selvom grækerne belejrer Troja i ni år, ~~er~~ lykkes det dem *ikke at indtage byen. Og skønt troerne gør hvad de *kan, ~~er~~ får de heller *ikke jaget grækerne bort.

Til sidst ser det dog ud til at der *kan komme en ærefuld ende på striden: Hektor har overtalt prins Paris til at udkæmpe en tvekamp med Menelaos.

Dén af dem der sejrer, ~~er~~ skal * have Helena og skattene.

Da Paris taber kampen, ~~er~~ redder Afrodite ham * og bringer ham * tilbage til slottet i Troja.

Nu hvor striden er endt, ~~er~~ kan grækerne * vende hjem med Helena og skattene.

Øvelse 28 Se igen blot efter om kommaerne står rigtigt i dette klip: For godt nok kan man være sød og venlighundet når butikken * er åben,[a] men hundekiks inden ens "far" har lukket en ind, ~~er~~ er *altså at betragte som gemen bestikkelse af tjenestevovse i funktion.

Nu var der også et par ting der *ikke var som de plejede: Da en havde hugget min sædvanlige cykelparkeringsplads, ~~er~~ var jeg * nødt til at finde en anden mur end den jeg * plejer at sætte min cykel ved. Og da hunden står ude i haven og vovser * ad mig, ~~er~~ tror jeg *bare han * er sur over at skulle være alene i haven,[a] så jeg går hen og snakker * med ham. Jeg tænker at han *gerne vil have sin sædvanlige morgenhundekiks. Men da jeg smider den ind over hegnet, ~~er~~ tager han *sådan på vej at jeg * er glad for at hegnet * er mellem ham og mig.

»Ja, det kan godt være at du * tror du * har hundeforståelse,[a] men her er altså noget du * har misforstået. Jeg ta'r ikke imod bestikkelse. Som ordentlig vagthund lader man sig ikke sådan spise af med søde ord og kager i tjenesten.« Jeg var lettere rystet,[a] og derfor var jeg også lidt spændt på vores møde her til morgen. Bar han mon nag fra i går?

Nu da Far-CJ var til stede, ~~er~~ kom der *blot en gladlogrende hund ud i butikken og spurgte * som sædvanligt: – Hvilken lomme har du gemt den i i dag?

B-kommaer, FACITark

Her nogle eksempler fra medierne hvor der "i daglig tale" viser sig tvivl om den traditionelle kommatering (den med startkomma), og hvor der derfor opstår fejl. Fejlene er autentiske.

Komma i medierne

Så din opgave er at sætte kommaer efter det nye, lettere system i følgende tekster. (Kilderne er nævnt ved navns nævnelser, ikke for at hænge de pågældende ud, men blot til en konstatering af at selv sikre sprogbrugere kan have svært ved det traditionelle komma!)

Øvelse 29

Reglerne for B-komma brugt, de startkommaer som ikke skal være der, slettet[,÷] og de B-kommaer som mangler, er sat, ✎. Kommaer som skal blive stående, sat hak ved ✓ for ok!

I artiklen *Churchills cigar* af Bent Blütnikow, Berlingske, 25/9-07

er der et par kommafejl efter de traditionelle regler. Vi har elimineret den ene under A-kommaet, den anden ryger så nu fordi vi med B-kommaet ikke behøver at bekymre os om "flyttemandsprøven"⁹ :

[...] men en dissekering af de døde mus afslørede imidlertid[,÷] at det *ikke var gift fra cigarerne[,÷] der * var dødsårsagen, ✓ men madforgiftning[,÷] som de * havde erhvervet inden[,÷] de * blev sat til at ryge cigarer [...] ¹⁰

I DSB's annonce *Farvel til solskinner*, i flere dagblade 12/9-07

er kommatering åbenbart ikke så lige til som togdrift(!?!):

[...] Inden du rejser, ✎ er det * dog altid en god idé at tjekke dsb.dk/trafikinfo og Rejseplanen [...]

Da jeg er meget glad for Thomas Larsens politiske kommentarer, må han finde sig i at få ørerne i maskinen hele to gange her.

Kampen om virkeligheden, Berlingske, 29/8-07, p.11:

[...] Men hvis hun vinder slaget om fortolkningen af virkeligheden uden for Borgens mure, ✎ vil hun * stå tilbage som den virkelige vinder af efterårets politiske styrkeprøve.

I *Fra valg til rokade*, Berlingske, 12/9-07, p. 13,

er der åbenbart igen tvivl om flyttemandsprøven. (Her i facit kan vi så afsløre at Thomas Larsen har sat sit startkomma rigtigt første, men forkert anden gang.)

[...] Fremover skal [KJ] stå i spidsen for socialpolitikken og tage konfrontationerne med [S] om[,÷] hvordan omsorgen for samfundets svageste * skal håndteres [...]

Rokaden er kommet på plads efter[,÷]¹¹ at [AFR] og [B] forleden * mødtes [...]

⁹ "Flyttemandsprøven" kan vise en hvor startkommaet skal stå; det anbringes nemlig tit forkert i den traditionelle tegnsætning, som det ses at denne sides to eksempler. :) Men med Det nye Komma er man netop lykkeligt fri for den slags spekulationer eftersom der ikke sådan skal rykkes rundt på B-kommaerne.

¹⁰ Flyttemandsprøven afslører at startkommaet i denne linje skulle være anbragt før "inden", ikke efter!

¹¹ Flyttemandsprøve i praksis: Efter at AFR og B forleden mødtes, er rokanden kommet på plads. Sådan! :)

B-kommaer, FACITark

Her følger nogle eksempler fra DR's tekst-tv.

Komma i medierne fortsat

Øvelse 30

Gør som før: Brug reglerne for B-komma, slet de startkommaer som ikke skal være der, og sæt de slutkommaer (B-kommaer) som mangler. De kommaer som skal blive stående, sætter du hak ved for ok!

tekst-tv S340 tor 28 dec 2006

DR2 Store danskere: Gunnar "Nu" Hansen

Som hele Danmarks sportsreporter[,÷] var hans engagement og talent uforligneligt [...]

[FACIToplysning: [,÷] => helt i skoven-komma!

DR2 S124 fre 16 feb 2007

DR NYHEDER, INDLAND, STØTTE TIL ISLAMISK TROSSAMFUND

[...] Det er især* en god idé at få undersøgt hvorfor de unge der* er født og opvokset i Danmark og* har gået i den danske folkeskole, ÷ vælger *at gå den vanvittige ekstremistiske vej, ÷ siger Socialdemokratiets integrationsordfører Lotte Bundsgaard *.

DR2 S123 søn 18 feb 2007

DR NYHEDER, INDLAND, 12:10

[...] Skatteminister Kristian Jensen oplyser i et svar til SF's skatteordfører [...] at en uformel arbejdsgruppe * ser på sagen,^{3[A]} og først når den er færdig, ÷ beslutes det * om der * skal nedsættes et udvalg.

DR2 S117 tir 25 sep 2007

DR NYHEDER, INDLAND, 06:22

LANGSOMMERE BRANDFOLK I YDEROMRÅDER

[...] Indtil 2005 måtte der kun gå et kvarter[st] fra alarmen * lød[st]¹² til første brandbil skulle være fremme.

Nu kræver loven blot[,÷st] at der *højest går fem minutter[st] fra alarmen * lyder[st] til den første brandbil * er på vej. Og der kan være lang vej. [...]

[FACIToplysning: [st] => startkommaer mangler i den gamle kommate- ringen, men ikke i den nye. [,÷st] => startkomma der skal væk med den nye kommate- ring.]

DR2 S125 tir 25 sep 2007

DR NYHEDER, INDLAND, 14:38

DANSK HØJTEKNOLOGI I NASA SATELIT

[...] Med denne teknik kan man finde ud af[st] hvor mange sorte huller[st] der findes i vores kosmiske baggård. [...]

[FACIToplysning: [st] => her kræver den gamle tegnsætning start- komma.]

¹² Flyttemandsprøven i praksis: Fra alarmen lyder til den første brandbil er på vej, kræver loven nu blot ...
Tegn2B-kommaFACIT, © K. Back, klargjort til www.spongenberg.dk 12/10/07 Side 11 af 13

B-kommaer, FACITark

Inspirationen til Det nye Komma kommer fra Norge. Så hvis man vil se hvordan Det nye Komma fungerer i et helt land, skal man ta' til Norge, min Far! Det vender vi tilbage til i næste kursusdel.

Komma på svensk

For hvad med vores andet skandinaviske broderfolk? Her er det nærmest en slags anarkistisk pausekomma der hersker. Men det kan jo komme an på en prøve så man selv kan se hvordan det er. Her bringer vi (i översättning, så klart!) et klip fra en svensk avis.

Øvelse 31

Samme opgave næsten som før: Brug reglerne for B-komma, slet det startkomma som ikke skal være der, og sæt de slutkommaer (B-kommaer) som mangler. De kommaer som skal blive stående, sætter du hak ved for ok!

Drenges karakterer altid lavere end pigers

Med denne overskrift tager *Smålandsposten* dette tema om skolens kønsforskelle op i en artikel skrevet af Elisabeth Cederholm og bragt Torsdag 16 augusti 2007 (udtales [sjugi hundrade och sju]):

[...] Statistik der omfatter de seneste tyve års karaktergivning i grundskolen, viser * det samme. Drengene opnår kun 90 % af de resultater som pigerne * gør.

Afliver en del myter

At det forholder sig sådan, kunne undervisningskonsulent Moa Morin * fortælle 530 lærere på en studiedag i Wäxjö i går. Hun kommer fra Skolverket[, ðst] som i en rapport * har samlet hvad der * findes af statistik om hvad piger og drenge * opnår af resultater i skolen. Med den har man kunnet aflive en del myter, siger Moa Morin *. Uanset social baggrund, hvilken kommune man bor i eller forskellige skolers arbejdsmetoder, så er der *intet af dette der * har indvirkning på de afsluttende karakterer.

– Der kan være forskel fra år til år i samme skole, eller i kommunerne. Men set over længere tid er forskellen konstant.

En undtagelse

Selv om piger altid ligger højst, varierer det * fra fag til fag. Forskellen er allerstørst når det * gælder billedkunst, men selv i svensk er det bemærkelsesværdigt. Der er forskellen mellem drenge og pigers opnåede resultater nemlig fem gange højere end i matematik. I ét eneste fag – idræt & helse – er det drengene som generelt set * har de bedste karakterer. [...]

B-kommaer, FACITark

En lille forprøve

Så skal du gøre klar til at tage den anden test. Også den vil vise dig om du har lært det du skulle.

Den skal igen bestås med 90% rigtige, så derfor er det stadig vigtigt at du kan dit stof. Er du den mindste smule i tvivl, så repetér.

Prøv om du kan huske reglerne for B-kommaer. Indsæt de ord der mangler i de følgende sætninger. OG det er vigtigt at du ikke kikker tilbage på de gamle sider hvis der er noget du ikke lige kan huske. For kan du ikke huske reglerne nu, vil du heller ikke kunne klare prøven!

Indføj de manglende ord:

Stjerneplads eller B-komma

- Tag en helsætning ad gangen (dvs. stop op ved punktum eller ved A-komma).
- Find sætningens verbaler ved at spørge med “jeg”, sæt streg under. Er der kun ét verbal ! => videre til næste sætning.
- Er der flere, find så » stjernepladsen « i forbindelse med nr.2, nr.3 osv..
- Hvis der er en »stjerneplads« mellem to verbaler, skal der ikke komma mellem dem.
- Hvis der ikke er en »stjerneplads« mellem to verbaler, skal der komma mellem dem. Og kommaet (det)¹³ skal tit stå lige foran det bageste af de to!

Når du er klar til testen, aflever din mappe til læreren, og bed om

selvtesten til B-kommaer

*

¹³ Det er helt ok om du blot har skrevet “det” i stedet for “kommaet”